

SUBSIDIEMOGELIJKHEDEN VOOR BOS EN LANDSCHAP¹⁾
[1941]

Naar aanleiding van vorenstaande bosbouw- en landschapskundige beschouwingen, waarin enige subsidie-mogelijkheden zijn genoemd, laten we hier deze laatsten nog eens overzichtelijk de revue passeren.

1. Jaarlijks subsidie op grond van artikel 12 Boswet 1922.

Volgens dit artikel kunnen ter bewaring van natuurschoon, gevormd door bossen en andere houtopstanden aan publiekrechtelijke lichamen alsmede aan verenigingen en stichtingen van algemeen nut al dan niet voorwaardelijk, geldelijke bijdragen uit 's Rijks kas worden verleend. Bij schriftelijke overeenkomst wordt het jaarlijks te verstreken subsidie voor 5 jaar vastgesteld. Het subsidie kan maximaal 30 jaar worden gegeven. Uitgaande van de kosten van aankoop, van het in normale toestand brengen van het bos en van de gekapitaliseerde jaarlijkse inkomsten en uitgaven wordt het subsidie-bedrag berekend. Als voorwaarde geldt steeds, dat geen vellingen en dunningen zullen plaats vinden zonder goedkeuring van het Staatsbosbeheer en dat het bos op oordeelkundige wijze moet worden verzorgd en in stand gehouden. Aanvragen te richten tot de Minister van Landbouw en Visserij.

2. Subsidie bij aankoop van natuurterreinen.

Het ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen bedient zich voor zijn taak op het gebied van de natuurbescherming en recreatie van het Staatsbosbeheer. Aan publiekrechtelijke lichamen en verenigingen en stichtingen van algemeen nut kan subsidie worden toegekend in de totale kosten (aankoop, notariskosten, verschuldigde rechten) van de aankoop van terreinen, die natuurwetenschappelijk, landschappelijk of recreatief van belang zijn. Het subsidie bedraagt 50% van het onrendabele gedeelte van de aankoopssom. Aanvragen kunnen worden gericht tot de Minister van O. K. en W.

3. Subsidie Landschappelijke Verzorging.

Waar geen houtgewas aanwezig is kan op verzoek van de eigenaar subsidie worden toegekend voor beplantingen, die landschappelijk van betekenis zijn. Deze beplantingen kunnen worden aangebracht langs wegen, waterlopen, kavelgrenzen, op overhoeken, op erven enz. Deze subsidievorm geldt dus niet voor boscomplexen, die terwille van de houtteelt worden aangelegd. Het subsidie kan worden toegekend aan publiekrechtelijke lichamen en aan particulieren. Het kan worden aangevraagd bij de directeur van het Staatsbosbeheer.

Van de op maximale kosten gebaseerde begroting van de beplanting kan een subsidie van ten hoogste 75% worden toegezegd. Bij de vaststelling van het percentage worden behalve de belangrijkheid van de beplanting uit landschappelijk oogpunt, tevens de te verwachten houtproductie en de daaruit voor de eigenaar voortvloeiende baten in overweging genomen. In de begroting zijn opgenomen de kosten van de aankoop van het plantsoen, het vervoer daarvan, de kosten van de grondbewerking en de bemesting, het planten, eventuele boompalen en/of andere nodige hulpmiddelen en 10—15% inboeten. Het onderhoud van de beplantingen is, in tegenstelling met de 2 volgende subsidievormen, voor rekening van de eigenaar.

De eerste helft van het subsidie wordt uitbetaald nadat de beplanting is aangelegd, de tweede helft na 1 of meer jaren, wanneer de beplanting is ingeboet, goed is onderhouden en het geheel als geslaagd is te beschouwen.

4. Subsidie beplantingen bij Cultuurtechnische Werken.

Op advies van het Staatsbosbeheer stelt de Cultuurtechnische Dienst krediet beschikbaar voor de aanleg van landschappelijk waardevolle beplantingen, waarmee de cultuurtechnische werken worden gecompleteerd.

In een bericht aan belanghebbenden wordt subsidie toegezegd zowel voor het cultuurtechnische werk als voor de beplantingen. De navolgende 4 gevallen doen zich hierbij voor. Aanvragen kunnen worden gericht tot de directeur van de Cultuurtechnische Dienst.

¹⁾ Mededeling Boswezen en Houtvoorziening

a. Subsidie in de beplantingen van A¹-objecten.

A¹-objecten zijn ruilverkavelingen. De ruilverkavelingswet van 1954 schrijft behalve een plan van wegen en waterlopen ook een landschapsplan voor. Het plan van wegen en waterlopen wordt door de Cultuurtechnische Dienst gemaakt, het landschapsplan door het Staatsbosbeheer opgesteld. Dit landschapsplan heeft het plan van wegen en waterlopen uiteraard als basis. Behalve beplantingen langs de wegen en de waterlopen kunnen in overleg met de eigenaren ook beplantingen langs de kavelgrenzen en op de erven worden aangebracht. De laatste jaren neemt het Staatsbosbeheer eveneens recreatieve voorzieningen in het landschapsplan op. Deze voorzieningen bestaan uit wandel- en fietspaden, picknickplaatsen, kampeertreinen e.d. Het subsidie voor de beplanting inclusief andere voorzieningen, dat de Centrale Cultuurtechnische Commissie te Utrecht toezegt, bedraagt 100%. In deze kosten zijn begrepen de kosten van aankoop van het plantsoen met eventuele boompalen e.d., het vervoer daarvan, de grondbewerking en de bemesting, het planten, inboeten en drie jaar onderhoud alsmede de bijkomende kosten. Het subsidie geldt als maximum, uitbetaling geschiedt door het Staatsbosbeheer naar de werkelijk gemaakte kosten. Het algemeen toezicht op de aanleg van de beplantingen berust bij het Staatsbosbeheer.

b. Subsidie in de beplantingen van A²-objecten.

A²-objecten zijn grotere cultuurtechnische werken, zoals wegverbeteringen ten behoeve van de landbouw, verbetering van ontwateringssystemen, ontsluitingsplannen e.d. Krachtens de Natuurbeschermingsbeschikking 1940 behoeft het plan de goedkeuring van het Staatsbosbeheer en kan de Cultuurtechnische Dienst zonder deze goedkeuring geen subsidie verlenen. De goedkeuring kan worden onthouden indien natuurwetenschappelijke of landschappelijke belangen zich hiertegen verzetten. Op grond van de Natuurbeschermingsbeschikking kan uit oogpunt van landschapsschoon het aanbrengen van een beplanting als voorwaarde worden gesteld. Het beplantingsplan wordt naar richtlijnen van het Staatsbosbeheer door een cultuurmaatschappij of een particulier bureau opgesteld en behoeft de goedkeuring van het Staatsbosbeheer.

Het subsidie voor de beplanting dat de Cultuurtechnische Dienst toezegt, bedraagt 100%. Deze kosten zijn samengesteld als die van de A¹-objecten. Ook hier geldt het subsidie als maximum en geschiedt de uitbetaling naar de werkelijk gemaakte kosten door het Staatsbosbeheer. Het algemeen toezicht op de aanleg van de beplantingen berust ook in deze gevallen bij het Staatsbosbeheer.

c. Subsidie in de beplantingen van BW-objecten.

BW-objecten zijn als regel kleine cultuurtechnische werken, zogenaamde „Boerenwerkobjecten”, bestaande uit ontginningen, herontginningen, egaliseringen, verbeteringen van de ontwatering; dit alles van één of enkele percelen, over het algemeen dus op kleine schaal. Krachtens de Natuurbeschermingsbeschikking behoeft het plan de goedkeuring van het Staatsbosbeheer. Zonder deze goedkeuring kan de Cultuurtechnische Dienst geen subsidie verlenen. De goedkeuring kan worden onthouden indien natuurwetenschappelijke of landschappelijke belangen zich hiertegen verzetten. De eigenaar kan dan het werk wel op eigen kosten uitvoeren. Als voorwaarde bij de goedkeuring kan het aanbrengen van een kleine beplanting worden gesteld.

Het subsidie voor de beplanting dat ook hier door de Cultuurtechnische Dienst wordt toegekend bedraagt 100% van de kostenbegroting. Deze kosten omvatten de aankoop van het plantsoen, eventuele boompalen e.d. het vervoer daarvan, het planten, de grondbewerking en 10—15% inboeten. Het onderhoud is voor rekening van de eigenaar. Uitbetaling geschiedt door het Staatsbosbeheer rechtstreeks aan de belanghebbende nadat de beplanting tot genoegen van het Staatsbosbeheer is aangelegd, een en ander op basis van de toegezegde subsidie.

d. Subsidie in de beplanting van B.B.-objecten.

Onder een B.B.-object wordt verstaan boerderijbouw buiten ruilverkavelingen met subsidie van de Cultuurtechnische Dienst. Voor de erfbeplanting wordt subsidie verleend van 50—65% van de kosten tot een maximum van f 400. De uitbetaling geschiedt door het Staatsbosbeheer rechtstreeks aan de belanghebbende nadat de beplanting tot genoegen van die dienst is uitgevoerd.

5. Subsidie omzetting hakhout tot opgaand bos.

Het hakhout is een onrendabele vorm van bosbouw geworden, zodat omzetting

tot opgaand bos in het algemeen belang van Overheidswege wordt bevorderd. Er bestaan ten aanzien van hakhout 2 subsidie-regelingen; in beide gevallen dient de aanvraag te worden gericht tot de directeur van het Staatsbosbeheer.

a. Subsidie omzetting hakhout.

Deze regeling omvat in tegenstelling met de onder b genoemde regeling alle soorten hakhout, zowel hoog- als laaggelegen, behalve het wilgenhakhout (grienden) en is eenvoudig van opzet. Het subsidie wordt verleend in de vorm van een vast bedrag per ha en wel:

f 100 per ha, indien het hakhout wordt omgezet in opgaand eikenbos door het op enen zetten van het lot met behoud van een *voldoend* aantal van de beste telgen om deze te laten doorgroeien.

f 250 per ha, indien het hakhout wordt omgezet tot populierenbos door middel van het planten van een *voldoend* aantal populieren.

f 500 per ha, indien het hakhout wordt omgezet in opgaand naaldhoutbos door middel van planten of zaaien tussen de hakhoutstobben.

f 750 per ha, indien het hakhout wordt omgezet in opgaand loofhoutbos door middel van planten tussen de hakhoutstobben.

Deze subsidiebedragen zijn ongeveer de helft van de normale kosten van een hakhout-omzetting.

Als geen volle grondbewerking plaats vindt kan voor de omzetting tot naaldhoutbos of loofhoutbos (uitgezonderd populier) met de hieronder genoemde aantallen genoeg worden genomen.

1. groveden 14000 per ha; selectie-groveden 10 000 per ha
2. Corsicaanse den en Oostenrijkse den 10 000 per ha
3. lariks, douglas, Abies grandis, Tsuga 3 500 per ha
4. ander loofhout 4 000 per ha
5. zaad van groveden 1,5 kg per ha
6. zaad van Oostenrijkse en Corsicaanse den 3 kg per ha.

Bij volle grondbewerking zal in het algemeen het aantal planten groter moeten zijn en zal tevens vulhout moeten worden gebruikt. In bijzondere gevallen, bijvoorbeeld indien het nodig is het hakhout te rooien, kan het subsidiebedrag hoger worden gesteld en wel maximaal tot de helft van een door het Staatsbosbeheer goedgekeurde begroting en tot een subsidiebedrag van f 2.000 per ha.

De eerste helft van het subsidie wordt uitbetaald, nadat de omzetting overeenkomstig het goedgekeurde plan heeft plaats gehad, de tweede helft na 1 of meer jaren, wanneer de jonge beplanting is ingeboet, de uitlopers van het hakhout voldoende zijn teruggeslagen en de omzetting als geslaagd is te beschouwen.

Het krediet voor deze subsidie is sedert 1957 door de bestedingsbeperving sterk besnoeid, zodat aanvragers op een wachtlijst worden geplaatst. In totaal is voor ongeveer 1100 ha subsidie toegezegd per 1 januari 1960.

b. Subsidie omzetting laaggelegen hakhout.

In 1954 is de zogenaamde laaghakhoutregeling ingevoerd, volgens welke de halve oppervlakte van een complex laaggelegen hakhout (grondwaterstand 's zomers hoger dan 1,5 m beneden het maaiveld) met subsidie van de Cultuurtechnische Dienst kan worden ontgonnen, mits de andere helft wordt omgezet in opgaand bos, als onderdeel van het totale werk. De kosten verbonden aan de omzetting tot opgaand bos (plantsoen, vervoer, planten, 2 jaar onderhoud, inboeten en toezicht) worden voor 100% vergoed door het Staatsbosbeheer.

Voor het toekennen van subsidie voor de omzetting van hakhout is de Natuurbeschermingsbeschikking 1940 van toepassing. Krachtens deze beschikking kan het subsidie worden geweigerd indien landschappelijke of natuurwetenschappelijke belangen zich tegen de omzetting verzetten. Bovendien kan het feit, dat een hakhoutperceel deel uitmaakt van een boskern, oorzaak zijn, dat de gedeeltelijke ontginning van het perceel als een ongeoorloofde aantasting van de boskern wordt beschouwd en daarom wordt geweigerd.